Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI SÁU, N° SỐ 1810 2835 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY CHỦ NHẬT 20 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.60	
Các làng và các công-sở.	10.00	5.00	2.50	

Han mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m.
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Người ta cần phải có đủ thường-thức

Thường-thức nghĩa là những cái tri-thức thông-thường, một đằng đối với chữ thức mà nói, một đằng đối với chữ chuyên môn học-thức mà nói vậy. Lệ như học lịch-sử mà bao quát cả xưa nay, suy cầu đến nhân quả là chuyên môn học-thức đấy ; thường-thức về học lịch-sử thì chỉ là toát-cứ được đầu đuôi những việc lớn trong nước ngoài nước, lược hiểu được truyện ký những danh nhân đời xưa đời nay mà thôi ; nhưng nếu không thế thì thành là vô thức. Như học địa-dư mà thuộc được hết làu-làu những sông núi đường sá trong các xứ, kể được ra vanh-vách những phong tục thổ sản khắp năm châu là chuyên môn học-thức đấy ; thường-thức về học địa-dư thì chỉ biết được qua-loa cái vị-trí các nước, cái hiện-trạng giao-thông mà thôi ; nhưng nếu không thế thì thành là vô thức. Như về đường chính-trị mà bình luận được phải trái, phán đoán được nên hư là chuyên môn học thức đấy ; thường-thức về đường chính-trị thì chỉ hiểu sơ-lược cái tính-chất quốc-gia thế nào cái chủng-loại chính-thể làm sao là đủ ; nhưng nếu không thế thì thành là vô thức. Như về đường pháp-luật mà thông thuộc được pháp-điển các nước, thấu triệt được pháp-lý xưa nay là chuyên môn học-thức đấy ; thường-thức về đường pháp-luật thì chỉ biết qua được cái nguyên-ý tư-pháp, thông tỏ được các điều luật nước nhà là đủ ; nhưng nếu không thế thì thành là vô thức. Phàm người ta xử sự tiếp vật cái gì cũng cần phải có một cái thường-thức, đều theo như mấy lệ kể trên đó mà suy ra.

Những cái thường-thức người ta cần phải có đến thế nào mới gọi là đủ, lại phải tùy cái thời-đại, cái xứ sở, cái nghề nghiệp của từng người mà cần có đến cái phần lượng nhiều hay là ít, cái trình-độ thiển hay là thâm, mỗi người mỗi khác nhau. Lệ như cái lý-thuyết trái đất quay tròn, đương cái thời-đại mới phát-minh ra thì là chuyên môn học-thức của các nhà học thiên-văn, người thường không cần phải biết, đến bây giờ thì là một điều thường thức, không ai không nên biết vậy. Như địa-dư và lịch-sử nước ta, học mà cho đến thật kỹ-lưỡng tinh tường, ở người ngoài thì là chuyên môn học-thức của các nhà chuyên-trị Đông-dương học, mà ở người nước ta thì chính là thường-thức vậy. Như nhà chính-trị thì lấy môn học pháp-luật, môn học thống-kê là cái thường-thức cần phải có, nhà giáo-dục thì lấy tâm lý-học, triết-học là cái thường-thức cần phải có, nhà thương-nghiệp thì lấy sinh-kế học, thương-phẩm-học là cái thường-thức cần phải có, mà tự những người làm nghề khác coi những cái ấy thì cho hẳn là cái chuyên-môn học-thức của nhà chính-trị, nhà giáo-dục và nhà thương-nghiệp vậy.

Người ta muốn tự lập thì cần phải có đủ thường-thức mới được ; làm một phần-tử trong quốc-dân mà không có đủ cái thường-thức ở nước mình cần phải có thì không sao tự-tồn được ở nước mình ; làm một phần-tử trong loài người thế-giới mà không có đủ cái thường-thức ở thế-giới đời nay cần phải có, thì cũng không sao tự tồn được ở thế-giới đời nay.

Mà người ta sở-dĩ có được những cái thường-thức ấy phải phần thì nhờ về gia-đình giáo-dục, phần thì nhờ về học-đường giáo-dục, phần thì nhờ về xã-hội giáo-dục. Người các nước văn-minh bây giờ nhân-dân ai cũng có cái nghĩa-vụ phải đi học ; lúc ở học-đường thì những sự-lý làm người làm dân cần phải biết, ai cũng đã nói quen miệng mà nghe quen tai rồi ; lớn lên xem sách đọc báo, tập hội diễn thuyết, cho chí nhất-thiết chế-độ trong xã-hội đều tự những người đủ thường-thức xếp đặt mà bày-biện ra, không một cái gì là không giúp cho người ta được rộng thêm thường-thức, cho nên người ta có được đủ cái thường-thức đó chẳng khó gì. Người nước ta thường-thức thật còn khiếm-khuyết nhiều lắm. Dám mong những người tri-thức trong nước nên lưu tâm về sự giáo dục, tùy cái địa-vị của mình, cái thế-lực của mình, hoặc ở trong gia-đình, hoặc ở trong học-đường, hoặc ở trong xã-hội, hết sức mà khơi cái ngòi thường-thức cho tử-đệ ta. Hễ dân có khôn thì nước mới thịnh.

T.

Le PARFUM des HUMANITÉS
(Sử-Ký Thanh-Hoa)
Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$30 thứ 1$00
và 0$20 thứ 1$00
— BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 26 Août 1926

Việc nước Pháp

Một cuộc bay

Các báo đều khen ngợi cuộc bay qua các kinh thành những nước Latinh Paris-Rome-Tunis Casablanca-Madrid-Paris của hai phi-hành-gia Pelletier d'Oisy, và Gouin mới bay, được 6.000 kilomètres trong 61 giờ 44 phút.

Sáng hôm thứ hai đại-sứ Limaïtre, và Barrès đã khởi-hành đi viếng Perse.

Cái vấn-đề vị ăn thức dùng đắt đỏ

M. Bekanowski, tổng-trưởng bộ thương-mại đã tiếp các đại-biểu thương-mại, và xin các nhà ấy đệ-trình ngay ý-kiến về các phương-sách thi-hành để khiến cho vị ăn thức dùng hạ đi.

Bắc-đẩu bội-tinh

M. Robineau, nguyên quản đốc nhà Pháp-quốc ngân hàng được thăng đệ nhất-hạng bắc-đẩu bội-tinh.

Việc hội Vạn-quốc

M. Zalewski, tổng-trưởng bộ ngoại-giao nước Ba-lan đã tới Paris. Ngày mai, ông sẽ đến thăm ông Briand, và bàn bạc về tất cả các vấn-đề quan hệ cho hai xứ, nhất là về việc cho nước Đức vào Hội Vạn-quốc. Nước Ba-lan vẫn cứ xin được một chân hội-viên thường trực.

Việc xứ Maroc

Đã bắt đầu đánh các nơi để tiến đường trận Phap lên. Ngày hôm qua quân Pháp đã tới đến sứ ở Rhiana.

Việc đất Syrie

Quân Pháp ở các đồn Hermon được dân bản xứ ở Cheba hoan-nghênh.

Việc nước Bỉ

M. Vandervelde có nói nước Bỉ quyết chí xin được tới cử vào chân hội-viên thường-trực, và có lẽ sẽ xin được cử vào chức hội-viên vĩnh viễn.

Việc nước Hy-lạp

M. Condyli không lập được một tòa nội-các liên-hiệp, định lập một tòa nội-các quan binh.

Việc nước Anh

Quan thượng-thư bộ lao-động đã tiếp các đại biểu thợ mỏ.

Việc nước Nhật

Nghề làm tang

Công-ty Kalakura đã mua các trại ở Biarritz để thí nghiệm về việc làm tang.

Một cuộc khảo cứu

Trường học Trung-Nhật định đến mùa xuân này thì tổ-chức một cuộc khảo-cứu ở Mãn-châu, và ở Mông-cổ. Cuộc khảo-cứu ấy sẽ có lợi cho việc nhân-chẳng học.

Một việc phát minh

Một viên thiếu niên kỹ-sư Nhật-bản mới xin một cái bằng phát minh về việc dùng khí giới làm động lực.

Việc ở Mãn châu

Việc hối đoái

Ở Phụng-thiên có lệnh cấm tiêu tiền viên đề giữ cho giấy bạc bản xứ khỏi hạ giá. Việc ấy người Nhật rất là phản kháng.

Đường hỏa xa

Người Nga lại theo cái chương-trình năm 1913, nên mua bản để đặt hỏa-xa từ Baïovschonsk đến Yakoutsk, đi qua các mỏ vàng Tommode và Yahonsk, cùng 2000 kilomètres rừng mới ở miền bắc đất Targa Miền ấy rất nhiều quặng.

(*Indopacifi*)

SỰ THAY ĐỔI VIỆC LÀM

Các nhà xã-hội học thường phàn nàn rằng công việc của thợ thuyền ở nhà máy, thường cứ một việc làm mãi, thợ là đáng buồn, đáng chán vô cùng. Làm những công việc ấy không mấy khi đòi trí khôn, mà cũng không có hứng thú gì mấy. Vì vậy mấy năm trước đây, các ông chủ nhà máy ô-tô Ford, có định lệ rằng tay thuyền trong xưởng, cứ ba tháng lại đổi việc một lần. Nhưng thợ thuyền lại không ưa cái lệ ấy, nhiều người lại phản kháng kịch-liệt thì ra mỗi khi đổi việc làm tại phải nghỉ ngơi, luyện tập cho họ thu cho quen tài thợ thuyền lấy làm một việc khó chịu không thích. Vì vậy sau cái lệ ấy lại bãi đi. Nhưng nhà máy cũng cho phép những người muốn thay đổi công việc, cho quan hệ đã các công việ trong nhà máy, thì cũng tùy ý cứ ba bốn tháng lại được đổi việc làm. Nhưng cái số thợ thích sự thay đổi như thế là một số ít.

MỘT VIỆC BUÔN BÁN PHÁT-ĐẠT

Các báo Hoa-kỳ có tính đăng cái số của công-ty *Ford Motor Company* về năm 1925, số lời được 95 triệu dollars, tính ra 2 100.0.0 cái xe chế-tạo trong năm ấy, về mỗi cái được lãi 47 đồi ara.

Hiện nay số cổ phần của công-ty về cả tay M Henry Ford, Mme Ford, và con trai là Edsel. Lúc công-ty mới lập, thì tiền những nhà cổ phần như sau này :

Henry Ford	25 000
A. Y. Malcolmson	25.000
S. Gray	10.000
F Dodge	5 000
E Dodge	5 000
H. H. Rackham	5.0 0
A. Strelow	5.0.0
J W. Anderson	5 000
C. H. Bennett	5.000
V. G Frey	5.000
J. Gouzens	2.4.0
C. J. Woodall	1 000
Miss. R. V. Couzens	100

Về các số tiền ấy, chỉ có 28 000 dollars là giả bằng tiền thật. Ông Ford có đem cái xe của mình tính vào làm vốn, và ông cho M Malcolmson được một số cổ-phần là 25.000 dollars, vì M. Malcolmson có cho mượn một số ngân đưa là 7 000 dollars làm của đầm-bảo. Hai anh em ông Dodge thì không có bỏ tiền vào công ty, chỉ cam đoan cấp một số vật liệu bằng giá tiền cổ phần mà thôi.

Về sau M. Strelow bán phần của mình cho M. Couzens được 25000 dollars để đi kiếm mỏ vàng ở Colombie. Cái giá trị cổ phần ấy đến ngày nay đáng giá 50.000.000 dollars.

M. Malcolmson cũng bán cổ phần cho M. Ford được 175.000 dollars; cổ phần ấy đến nay đáng giá 250.000 dollars.

Sau MM. Henne, Woodhall và Frey cũng bán cổ phần. Cổ phần của hai người trên, ông Ford mua mất, 35.000 dollars, và 5.000 dollars, M. Couzens cũng mua cổ phần của M. Frey mất 25,000 dollars, Miss Couzens, là em gái M. J. Couzens được thừa lời cả thảy là 355.000 dollars về cái phần vốn của mình là 100 dollars và M. J. Couzens được thu lời về cả thảy là 39.500,0.0 dollars. Người thừa kế của M. Gray, thu lời về phần của Gray được 10 triệu dollars, sau lại bán cổ phần được 26 20 000 dollars Cổ phần của M. M. Rackham và Anderson bán được 29 triệu dollars, và hai anh em Dodge bán cổ phần được 34.871. 500 dollars.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi có một điều sau này không được rõ, vậy xin quí-báo làm ơn chỉ bảo cho.

Nguyên tôi có một món nợ muốn đòi, song vì tôi bận việc làm không biết có thể giao cho em tôi đòi hộ được không hay là nhường hẳn quyền cho em tôi vì tôi nghe nói rằng theo như luật ta thì chỉ người nào có việc gì quan-hệ đến mình mới có quyền thưa kiện.

LỜI ĐÁP. — Phải, điều thứ nhất trong luật Dân sự tố-tụng có nói rằng : « Có việc gì quan-hệ đến mình mới có quyền đến đơn thưa kiện mà thôi ».

Song điều 21 trong luật ấy lại có cắt nghĩa ra để ai trên ấy như sau này :

« Trước quan thẩm phán giải hòa cũng như trước các tòa án, hai bên nguyên bị phải thân-hành đến tòa.

Nếu hai bên không thể thân-hành đến tòa và có trình ra cái cớ trở ngại không đến tòa được, thì việc ấy do quan thẩm phán hoặc tòa án tài-định, cũng có thể cho hai bên được ủy thác người thân-thuộc hoặc thích-thuộc từ hàng chú bác, bậc nào con cháu gọi lại bằng là ấy thay mặt người đồng nguyên-cáo hoặc đồng bị-cáo thuộc về việc kiện ấy để thay mặt. Gặp trường hợp này, người chịu ủy thác phải trình ra các giấy tờ chứng người đương sự ấy thác thay mặt. Giấy ấy phải có lý-trưởng hoặc phó trưởng đóng triện nhận thực ».

Xem như vậy thì ông có thể giao cho em ông đòi hộ món nợ ấy được.

Nếu cần phải thưa kiện thì ông phải làm đơn và ký tên lấy, theo như điều thứ hai trong luật Dân sự tố tụng đã nói trên kia.

Nếu ngày hầu kiện, ông không đến tòa được như là ốm đau, mắc bệnh hoặc có những cớ trở ngại đích đáng khác, thì ông có thể xin tòa cho phép ông ấy quyền cho em ông. Song cái ấn của tòa thẩm định sau này vẫn làm theo tên ông, còn em ông thì có tên đứng làm đại biểu mà thôi.

Ph. h.-L.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	29 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10	75
nhì, —	10	10
— ba,	9	30
Thóc hạng nhất,	5	60
Ấp ngô	5	00

Giá hạn. — Kể từ ngày 28 Août 1926, giá hạn ở kho Nhà-nước định là 19 $. 20.

Thị giá quốc trái

Ngày 17 Août 1926

3 %, hoàn dần	631	90
3 1/2 %, hoàn dần	644	70
4 %, vĩnh viễn 1917	451	60
4 % » 1915	451	55
5 %, » 1920	644	90
5 %, hoàn dần 1920	694	35
6 % » 1925	95	00

Ngày 27 Août 1926

3 %, vĩnh-viễn	497	50
5 %, 1915-1916	534	10

Tàu tàu. — Tàu *Amboise* mang thư sang Pháp (đáp tàu Anh) đến ngày 4 septembre bởi 5 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane và Saigon.

Các thư từ gửi sang Pháp thì đến ngày 3 septembre sẽ lại bằng thấy phi cơ đem xuống Haiphong.

Tàu Tonkin đến ngày 30 août hồi 10 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy thẳng đi Hongkong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 28 août bằng thấy phi cơ.

Quan Toàn-quyền Varenne ở Xiêm la.—Quan Toàn-quyền đi đường được mọi sự như ý, đã tới Bangkok. Ngài đã đến bộ Ngoại-giao và đã ký bản giao-ước Pháp-Xiêm. Sáng hôm sau Xiêm-hoàng đã tiếp kiến quan Toàn quyền một cách rất là trọng-thể.

Lại tại trường máy bay Bạch-mai. — Trường máy bay Bạch-mai phải những trận mưa trước, nước các nơi đổ về, chỗ bãi đất máy bay đậu nổi lên như thuyền tây ; được mấy hôm nắng ráo, nước đã rút đất sắp sửa được khô, thì đêm qua lại phải trận mưa dữ dội, nước lại ngập et ăng kèm gì cả.

Cao-du, ngày 20 tháng bảy năm Bính-dần

Kính thưa,

Lũ chúng tôi chẳng may cha chúng tôi mất, được các cụ lớn, các quan lớn, cùng các bà, các ông đã tỏ tình thân-mến chia thương cùng chúng tôi, vậy nay vàng mệnh mẹ chúng tôi xin có mấy lời kính tạ, cho được tỏ chút lòng biết ơn.

Con trai : Phạm huy-Kỳ,
Phạm huy-Lục,
Phạm huy-Chín,
Con rể : Đỗ văn-Nghiên,
Trần văn-Trứ,
cùng cả nhà đều cúi lạy.

Cái nạn vỡ đê liệu có thể trừ tiệt được không. ? — Ít lâu nay, Bắc-kỳ chẳng mấy năm là chẳng có nơi bị vỡ đê, ngập lụt. Tan nhà mất của, hại cả thiệt người, nỗi khổ thống thiết không sao nói xiết.

Hãy tính cứ năm gần đây, như năm 1915, vỡ đê Liên-mạc, thiệt-hại có tới 5 000.000 bạc ;

Năm 1923 vỡ đê Cổ-bi, thiệt hại có tới 1 500.000 đồng ;

Năm 1924 vỡ đê Phi-liệt, thiệt hại đến 3 000 000 đồng ;

Và năm nay vỡ đê Á-mê, Gia-quất (Bắc-ninh), Hà-lão (Thái-bình), Vĩnh-bảo, Kẻ-sặt (Hải-dương) v. v. thiệt hại ít ra cũng tới hàng 5.000.000 đồng.

Đối với cái cảnh khốn-khổ của dân như thế, Chính-phủ cũng rất lấy làm động mối thương tâm, nên vẫn hết sức trù-liệu mọi cách để tránh cho dân ta khỏi bị cái nạn thê thảm khốc hại ấy nữa.

Tính ra ở Bắc-kỳ có chừng 700 km đê cả thảy. Theo như ý quan Công-chính giám-đốc Pouyanne, là một nhà chuyên môn về việc đê điều, thì muốn giữ cho vững các đê ấy, hết nhược là nhất định sẽ không thể làm gì được. Công-việc ấy phải làm dần dần, độ trong 10 năm thì xong cả.

Vì cớ cứ cứu việc trong 10 năm ấy mà làm luôn trong 6 tháng không có nước trong một năm, thì phải đóng tới 600.000 phu mới xuể, và phải tốn chừng 4 000.000 bạc mới xong.

Vậy nay chính phủ cần đương trù liệu xem làm cách nào cho tiện và mau rất được cái khổ đi cho dân.

Dân ta cũng đương dốc lòng mong đợi Chính-phủ làm xong cái bổn-phận thiêng-liêng ấy cho muôn dân được nhờ.

Tòa án cải trị. — Như lời trong báo đã nói trước, đến thứ tư 1er septembre này, tòa án cải-trị sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan chánh-án Pérès chủ tọa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tin vắn. — Nước xuống chậm. Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi tự 6 giờ chiều qua tới 6 giờ sáng nay xuống được có 11 phân.

Được mấy hôm tạnh nắng, nước đã bắt đầu xuống riết, công việc hàn k ẩu sắp chỗ vỡ làm sắng tấn tới r ất, chẳng ngờ đêm qua lại phải một trận mưa đáo để quá, thành thử làm trở ngại cả cho mọi đường.

Dân bị lụt được mấy hôm nắng ráo đã nao bớ: được một đợt phấn k ởi não, thì t ận mưa đêm qua hình như lại rước cả nỗi nhem nhuốc khổ sở về.

Các đồng lúa ở các nơi không vỡ đường trước kia bị lụt nước mưa, may được mấy hôm nắng ráo, nước rút bớt, lần rường nào lúa chưa bị thối, thì ngoi lúa đã phấp phới như đã được cất tốt hoàn toàn, chẳng ngờ trận mưa đêm qua lại làm ngập nghịm.

∴

Chỗ vỡ bên Ái-mộ công việc hàn khẩu đã được tấn tới hơn trước nhiều. Một đàng tre gỗ cấm cự, một đàng sử đổ rồ nhiều đá xuống, thì đứa đứa đã trị bột được sức nước rồ. Nếu sử nắng nhỏ luôn, mà nước đừng lên nữa, tại công việc làm chắc chắng bao lâu nữa sẽ được hoàn thành.

Đê Hạ-lão đang hàn khẩu riết. Tre gỗ, đá, cùng các vật liệu khác tải xuống đó cực nhiều. Dân phu làm không còn tiếc sức nữa. Vậy chỉ trong khoảng mươi mười lăm hôm nữa, nếu đừng xảy ra tai biến gì khác thì chỗ hàn khẩu ấy sẽ được hoàn thành.

∴

Đê sông Thương vừa rồi có mấy chỗ xung-yếu đã khá ngại, nhưng dân phu họ cần riết, nên nay đã không ngại gì.

∴

Đê sông Tiên-hưng đã sạt mấy chỗ. Nhưng lại cứ sách được ngay.

∴

Đê Lực-điền vẫn vững lắm.

∴

Vì những trận mưa vừa rồi, các đường sau này không đi lại được:

Đường số 35 từ Đức-thắng đến Cao thượng và từ Đức-thắng đến Hoàng-ninh.

Đường số 13 từ Đức-thắng đến Sen hồ và từ Phố-lạng-thương đến An-châu.

Đường số 38 từ Đức-thắng đến Bắc giang.

Đường số 177 từ làng Chang đến Đông-lỗ.

Các xe ô tô đã được đi qua cầu sông Cái rồi — Vì cầu mới vỡ đó. Gia-lâm, số khách hộ-hành và số xe ô tô qua lại trên cầu sáng Chủ nhật đêm cả như mấy ngày, người thì ngồn ngang, xe ô tô đi có điều bất tiện và dễ xảy ra tai nguy-hiểm lắm. Bởi vậy mới có lệnh cấm không cho xe ô tô qua cầu. Nay sẽ đi lại đã t ì mà nước đã rút dần đó lụt lội, nên lại mới có lệnh cho các xe ô tô được qua cầu như trước.

Việc trước hạ điền thổ ở Bắc-kỳ. — Hội-đồng xét định của thổ lộ về việc trước hạ điền thổ ở Bắc-kỳ do quan giám đốc Grolleau chủ tọa, tối hôm nay vi ông chánh hội đồng mẫn bàn về việc võ đường, nên phải định hoãn không họp, nay mai sẽ lại họp tại phủ Thống-sứ để thảo bản dự-định về mọi cách thức thi-hành việc ấy thế nào.

Quan Thống-sứ đã ý hiệp với hội-đồng ấy chuẩn hứa cho mỗi tỉnh số tiền lập nên một nơi trợ-sở để giữ các giấy má về việc điền thổ trong tỉnh. Hiện đã trích số chi-tiêu Bắ-lý về năm 1927 lấy một số tiền là 15 000 đồng cấp cho tỉnh Hà-đông để làm nơi trợ sở ấy. Nhà trợ sở ấy của tỉnh Hà-đông đã bắt đầu làm tự mấy tháng trước ở mé trong bếp cuối tỉnh, gần nhà thương. Qui-mô làm trọng to tất khang trang lắm, chỉ độ trong mấy tháng nữa thì hoàn thành.

Sau tuần tạm-ngưng, rồi dần dần các tỉnh Bắc-ninh, Hải-dương, Thái-bình, Ninh-bình vân vân, cũng sẽ được cấp tiền lập nên sáu nơi trợ-sở về việc họa-đồ và trước bạ điền thổ như thế.

Việc đặt hòm thư tại các làng. — Nay mai tại phủ Thống-sứ sẽ có họp một hội đồng xét về việc đặt sáu hòm thư ở các làng nhà quê.

Hội-đồng lý trước kia M. Portier làm thư-ký, nay vì mắc bận, nên sẽ cử M. Paris, lí phó ký sự lục lộ tạ làm nhị phủ Thống-sứ, làm thư ký thay M. Portier.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Phố Nhà-thờ (Rue G. Lamblot) số 22. Máy nói số 150

Hiệu-trưởng : PHẠM-HUY-LỤC

Học hết ngày thứ bảy 28 août thì hết lớp mùa hè (cours de vacances).

Đến ngày thứ sáu 3 septembre trường học lại khai giảng như thường, nghĩa là một ngày học hai buổi: Sáng từ 7 giờ 30 đến 10 giờ 30, chiều từ 2 giờ 30 đến 5 giờ.

Học phí các lớp mỗi tháng như sau này:

Lớp đồng-ấu và dự-bị. . . . . 2$ 50

Ba lớp trên là sơ-đẳng, trung-đẳng và cao đẳng. 2 . 00

Buổi tối vẫn có lớp riêng dạy những học-sinh đã có bằng Sơ-học cùng những người chưa có bằng mà ngang sức với bậc sơ-học.

Học phí mỗi tháng : 3$ 00

Đơn xin học phải gửi lên Trung-Bắc Học-hiệu, số 22 phố Lamblot và đính theo một tờ giấy khai-sinh.

Học trò nào không có giấy của nhà đưa đến thì học-hiệu không nhận.

Trường Lò đúc. — Các học-trò con trai lớp Dự bị trường phố Lò-đúc mà được lên lớp sơ-đẳng thì nay thuộc cả vào các trường khu phố nam Hanoi. Vậy các học-trò ấy trước ngày 2 septembre phải đến phòng giấy ông đốc các trường phía Nam ở đường Amiral Courbet mà xin vào trường nào trong khu ấy. Giấy khai-sinh của học-trò thì đã giao cho ông đốc trường ấy rồi.

Nghỉ mát về. — Quan y khoa bác-sĩ Lamoureux đây khoa chuyên môn các bệnh ngoài da và bệnh giang mai tại trường Thuốc Hanoi đi nghỉ mát trên Chapa đã trước nay đi trở về Hanoi và lại xem bệnh như mọi ngày tại phòng giấy của ngài ở số 7, phố Général Bichot (sau trường Thuốc Hanoi).

Thi vào trường Cô đỡ. — Kỳ thi tuyển học-sinh vào trường cô đỡ cho những người không có bằng sơ-học Pháp-Việt, đến ngày 25 septembre 1926 hồi 8 giờ sáng sẽ mở tại Nhà thương Annam. Các đơn xin thi phải gửi đến phòng thư-ký trường Thuốc (Secrétariat de l'Ecole de Médecine) nhận cho đến ngày 20 septembre là cùng hạn.

Ngạch cô đỡ. — Cô Phạm-thị-Vang, nữ đỗ thực thụ hạng nhất tại nhà hộ sản Eu-xá (Hà-đông) được lĩnh lộ-phí một tháng lĩnh sẵn lương.

Ngạch kiểm lâm. — M. Đào-quang-Nhung, thư ký hạng nhì ngạch kiểm lâm, theo như đơn xin nay được phục chức cũ.

Bá trưởng — Trường sơ-đẳng Phương-khê, huyện Trực-ninh, (Nam-định) nay bỏ đi.

Tại gia xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 28 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại bến tàu thủy

Số người đến : 3 người lính
550 — Nam
Số người đi : 5 — lính
489 — Nam

Chó đẻ chăng ? — Người con gái ở phố hàng Bỳ, số nhà 97, tên là Nguyễn-thị-Cúc, 23 tuổi, bị con chó của nhà cho phải hôm 11 août vừa rồi, con chó ấy đem xuống nhà thương xét, thì ngày 22 août có chết, bà nghi là chó dại. Vậy người bị nó cắn đã phải đưa vào nhà thương ở ấm thuốc.

Mưa gió đổ cây. — Vì trận mưa đêm hôm qua to quá lại gió mạnh, 2 giờ 40 có cái cây ở đường Doudart de Lagrée bị đổ.

Hai đứa trẻ lạc đã trả về nhà. — Vũ-văn-Nhân ngày hôm qua có trình hai đứa con gái bé một đứa tên là Vũ-thị-Tý lên chín tuổi và một đứa tên là Vũ thị Phân lên sáu tuổi bị lạc thì đến 8 giờ tối đã trả về.

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 25 đến thứ ba 31 Août 1926

LE FLOT QUI MONTE
NƯỚC LÊN

Đại phim ảnh nào kịch 6 đoạn rất cảm động nào nùng !!!

Ai chưa từng phải mênh ngộ gặp tai nạn, vì nước lên thì chưa biết rõ cảnh tình đau đớn khổ sở của những người bị nạn là những thế nào!

Ai xem phim ảnh này, cũng phải cảm động chết lòng thương sót.

Mất tiền phải xem ấy phiền não đến tâm, nhưng có xem mấy biết thương những người không-khổ về việc giới làm từ nhiên đến nỗi cửa anh chồi giạt, một chốc đời ra người khốn-khổ, trông rất cực-thảm.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT !

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0$ 15
Tiền cước thường . . 0 , 05
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . 0 , 10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYỄN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

6701

AI MUỐN HỌC TIẾNG PHÁP MỘT MÌNH ?

Nếu mua quyển LA LANGUE FRANÇAISE EXPLIQUÉE EN ANNAMITE của ông Nguyễn-hoài-Đình, Nguyễn-Điền và Nguyễn-bá-Phổ. Giá 0$ 80 ở xa thêm 0$ 20 cước.

Viết thư cho M. Nguyễn-hoài-Đình trường Yên-thành, Hanoi. 5.857

PHÒNG - THẢM - BỆNH

● ● ●

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương tổng tổ ngự đăng bác-thẩ hạt-sanh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenon, Pau, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nổ các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 16 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 00
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG HÀ-LONG, 122, GẦN BỜ HỒ 236

Hội-chợ Hanoi

Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có để ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lụa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$ 22 một thước và láng chéo-go tốt 2$ 00 một miếng đủ hai quần.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casanx* ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi hãng được như thế thì mới khỏi nhầm. 8002

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrathé

55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Hãy đến 353 ●

Xét nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và hộ-sinh, vân vân.

Nói được tiếng Annam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 9 giờ đến 5 giờ hôm chiều.

Từ ngày chủ-nhật, cần ngày nào cũng từ 9 giờ sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày sẽ coi cho bệnh-nhân đến chữa.

Cần mua quốc-trái Đông-pháp 50$ 00 trả giá rất cao, hỏi tại: Fonderie Tonkinoise, Hoàng-xuân-Lan, 53bis Avenue Henri d'Orléans, Hanoi.

Trèo sấu bị ngã đau. — Ngày hôm 26 vào hồi 8 giờ Ng.-v-Giao trèo sấu lấy quả ở trên một cái cây ở phố hàng Lọng thì bị ngã ở một cái cành cây cụt nước chúng nằm thuốc lấy xuống một đất, mình mẩy bị nhiều chỗ xây sát đã đưa vào nhà thương.

Một cặp ở thu thủy. — Một người thầy-thuốc tên là Văn-a-Mọe ở chiếc tàu khách hiệu là Giang-Hoa, bị thua ăn cắp của Trần-thị-Hợp làm nghề buôn bán, lấy ngoài tiền 60 đồng và mấy lắm vải đáng giá 9$ 76,

Chợ trèo tường. — Ng-v-Lan làm nốp phơ, nay vì không có công việc làm ăn, nên định trèo tường vào một nhà bán hàng giấy số nhà 16 phố hàng Quạt.

Mất trộm. — một người đàn bà Khách, đi khâu, tên là Phoun-Chi ở đường 18 số 9 bị kẻ trộm vào lấy mất 60 đồng bạc và 12 cái áo nỉ đang giá 14 đồng bốn bảo.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM ĐỊNH

Các trường sơ-học tư-thục. — Trường sơ học yếu lược ở Thành-thượng (ông Thân-trọng, Phó Nghị-hưng, tỉnh Nam-định, nay sắp nhập vào trường Tam-quang phố ấy.

Trường sơ học Ninh-mỹ huyện Hải-hậu thì nay bỏ đi.

Kể từ ngày 1er septembre 1926 đặt thêm một trường sơ học yếu lược tại những hạt sau này:

1° Tại Quần-phương Trung-trại tổng Ninh-mỹ huyện Hải-hậu.

2° Tại Phú-văn-nam tổng Ninh-mỹ huyện Hải-hậu.

3° Tại Quy-nhơn-phương cũng tổng ấy và huyện ấy.

ĐÁP-CẦU

Sự kết quả bóc tối hết làm phúc. — Tôi xin thay mặt anh em bị lụt ở Gia-lâm cảm ơn các nhà từ-thiện về việc phát đồ cứu chẳng kể cho một hết vàn rồi được vui về long-trọng.

Ba tối hát lấy thu được 1935 00.

Trừ tiền phí tổn:

Tiền thuê bạn hát . . .	45$ 00
Là quảng-cáo và 4-tờ . .	11, 00
Làm sơn giấng bằng giấy.	5 ; 00
Thuê 30 ngọn đè : và 2 cái quạt	7, 35
Cho cu-li dọn dẹp . . .	2, 25
Cộng . . .	70$ 60

Không kể tiền điện và tiền thuê rạp, tiền mua vải chăng đường, tiền mua giấy làm tableau treo cửa, tiền giá bạn hát hai tối giới anem phải nghỉ.

Vậy chỉ trừ số chi tiêu kể trên này ci rõ còn lại 1280 00, biếu để để làm quan cháu-a Công-sứ Bắc-ninh để nhờ ngài phân phát cho anh em bị lụt. Từ-ngọc-Liên bái

HƯNG YÊN

Sau khi mưa. — Vì mấy trận mưa như tầm như tã luôn mấy đêm ngày vừa rồi những đồng điền tiếp bị ngập lụt cả.

Vỡ hụt Pak-tử với Ân-thị thì bao nhiêu ruộng thấp bị ngập hết lúa hại chẳng còn.

Tránh được lụt nước sông, lại bị lụt nước đồng, thành ra dân phải vỡ đàn thật là thảm khốc.

Số 54

BẮC-TÔNG

Dương-gia-tư-ông

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Phó-đình-thần vốn là phường nhiều lợi, trông thấy vàng ngọc, xiết bao mừng-rỡ, sai người thu nhận, rồi bảo đứa nữ-tỳ rằng:

— Người về bảo với phu-nhân, bắt tắt phải lo ngại, ta sẽ tìm cách chu-chỉ cho.

Đứa nữ tỳ sụp lạy lui ra, không ngờ *Bất-vương* vẫn biết *Phó-đình-thần* là người hay ăn lễ, sợ mình họ *Phan* mà người đến kiện-cáo chăng, đã một trận thì tâu thủ-hạ đó là ở trước cửa phủ quan tham-tri *Phó-đình-thần*.

Khi đứa nữ-tỳ nhà họ *Phan* đem vật đến, mấy lần thấy người về phi báo *Bất-vương*. *Bất-vương* lừa khẩu đến ngay, bắt được đứa nữ-tỳ nhà *Phan-nhân-mỹ*. *Bất-vương* lấy làm cái làm giận, đi thẳng vào nhà trong. *Phó-đình-thần* trông thấy vàn sợ, tái mặt tái mét, vội vàng xuống thềm để nghênh-tiếp.

Bất-vương quát to lên mà mắng rằng:

— Nhà ngươi là một vị hiền-quan sao trần-định sao lại dám ăn lễ của *Phan nhân-mỹ* mà mưu hại nhà họ *Dương*?

Phó-đình-thần nói:

— Thật quả chúng tôi không dám ăn lễ bao giờ, sao điện hạ lại nói câu ấy?

Bất-vương liền sai người giải đứa nữ-tỳ nhà *Phan-nhân-mỹ* vào dưới thềm để tra hỏi. Lúc đầu đứa nữ-tỳ còn chối cãi, sau bắt đắc dĩ phải thú thật.

Bất vương nổi giận mà rằng:

— Thế nào? Bây giờ quan *Phó* hàm-tri cả còn dám giả mồm chối cãi nữa thôi!

Phó đình thần nín lặng, không còn biết nói thế nào, đành phải cúi mặt phục ở dưới thềm để xin tạ tội. *Bất vương* thấy thì cười ngựa đi thẳng vào triều, đem việc ấy tâu *Tống Thái-tôn*.

Tống Thái tôn kinh ngạc mà phán rằng:

— Nếu nhà ngươi làm chả trong, đã cấu nỗi tiêu-quả khuyến-thiện, bây giờ lại đi cho tại người ta trắt lịch ra đánh, vậy *Dương* thái lang vô tội gì mà thái-người đem đem hắn giết?

Và quan *Phó* tham tri cũng cứ vì nhà-người mà phải cách chức. Nhà người biết điều, nên thú nhận ra đi, khỏi phải dùng đến hình-cụ, nếu không thì chỉ trích tuất một người tàn-ác vậy.

Phan-nhân-mỹ cứ đầu không nói câu gì. *Lý-tế trung* truyền cho quân-sĩ đem họp *Lưu-quản-kỳ*, *Hạ-quốc-cữu* cùng *Mễ-giáo-luyện* cầu-năng-nọc ra điều-xử, rồi đứng lình-sự mà hết sức tra hỏi.

Ba người ấy sau, không thể chịu được, đành phải thú thật hết đầu đuôi việc lập mưu hãm hại *Dương-nghiệp* và nhà chết *Dương-điền tự*. *Lý tế trung* cai ngục lấy đó lời cung, rồi lại truyền hãy đem tạm giam vào trong ngục.

Ngày hôm sau, *Lý tế-trung* đem việc ấy vào tâu *Tống Thái tôn*. *Tống Thái tôn* nổi giận mà rằng:

— Ta thấy *Phan-nhân-mỹ* là một kẻ nông-thần, đã có tài-đức, nên đã nhiều lần khen-thưởng, ngày nay dám trái pháp luật làm cho nên nỗi, nếu muốn đem giết đi thì nên xét cho lòng trung thần, cho người nghỉ thế nào?

Quan trực-học-sĩ là *Kiều-chuẩn* tâu rằng:

— Bệ-hạ ngại đến kẻ công-thần mà muốn ban ân-điển chính là vì xã tắc đó, sau chỉ lại không nên. Vả chăng *Dương-nghiệp* một lòng tận trung báo quốc, trong bọn nhân-thần, ít người được như thế, ngày nay chỉ, còn sót lại có một mình *Dương-điền-chiêu*, bệ-hạ nên gia ân bội phần, để thỏa lòng trung-nghĩ của người không-giới biết trông cậy mà lấy làm gương răn.

Tống Thái tôn khen phải, liền sai sứ ra *Trịnh-châu* ân-xá cho *Dương-điền-chiêu* về. Sứ giả nghe tin Vệ-thắng quân *Bắt-lạt* là *Trịnh-phủ* đã thế, *Tống Thái-tôn* động lòng thương xót mà bảo các quan hiền-thần rằng:

— *Trịnh-phủ* là người hay quyết-đoán được việc lớn, lại tận trung với nước, thật đáng gọi là một bậc xã-tắc-thần vậy.

Khâu-chuẩn nói:

— Quả có vậy thì bệ-hạ nói, thần-đáng không sánh kịp vậy.

Xét *Trịnh-phủ* là người vốn sinh thâm trầm quả-nghị, *Dương-điền* gần bằng có lòng ghen ghét, nhưng bởi thấy việc thiện-ác làm việc minh, sở-dĩ cảm trong khi làm thiện-trường, biết chịu theo lẽ phải, đáng miễn nỗi, sửa việc xấu, lập nên được sự nghiệp lớn lao ở đời nhà Tống.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Puis il s'adressa à Javert et lui dit :

— Je sais ce que vous voulez.

Javert répondit :

— Allons, vite !

Il y eut dans l'inflexion qui accompagna ces deux mots je ne sais quoi de fauve et de frénétique. Javert ne dit pas : Allons, vite ! il dit : Allonounite ! Aucune orthographe ne pourrait rendre l'accent dont cela fut prononcé ; ce n'était plus une parole humaine, c'était un rugissement.

Il ne fit point comme d'habitude ; il n'entra point en matière ; n'exhiba point de mandat d'amener. Pour lui, Jean Valjean était une sorte de combattant mystérieux et insaisissable, un lutteur ténébreux qu'il étreignait depuis cinq ans sans pouvoir le renverser. Cette arrestation n'était pas un commencement, mais une fin. Il se borna à dire : Allons vite !

En parlant ainsi, il ne fit point un pas ; il lança sur Jean Valjean ce regard qu'il jetait comme un crampon, et avec lequel il avait coutume de tirer violemment les misérables à lui.

C'était ce regard que la Fantine avait senti pénétrer jusque dans la moelle de ses os deux mois auparavant.

Au cri de Javert, Fantine avait rouvert les yeux. Mais M. le maire était là. Que pouvait-elle craindre ?

Javert avança au milieu de la chambre et cria :

— Ah ça ! viendras-tu ?

La malheureuse regarda autour d'elle. Il n'y avait personne que la religieuse et monsieur le maire. A qui pouvait s'adresser ce tutoiement abject ? A elle seulement. Elle frissonna.

Alors elle vit une chose inouïe, tellement inouïe que jamais rien de pareil ne lui était apparu dans les plus noirs délires de la fièvre.

Elle vit le mouchard Javert saisir au collet monsieur le maire ; elle vit monsieur le maire courber la tête. Il lui sembla que le monde s'évanouissait.

Javert, en effet, avait pris Jean Valjean au collet.

— Monsieur le maire ! cria Fantine.

Javert éclata de rire, de cet affreux rire qui lui déchaussait toutes les dents.

— Il n'y a plus de monsieur le maire ici !

Jean Valjean n'essaya pas de déranger la main qui tenait le col de sa redingote. Il dit :

Javert !...

Javert l'interrompit : — Appelle-moi monsieur l'inspecteur.

— Monsieur, reprit Jean Valjean, je voudrais vous dire un mot en particulier.

Tout haut ! parle tout haut ! répondit Javert ; on ne me parle tout haut à moi !

Jean Valjean continua en baissant la voix :

— C'est une prière que j'ai à vous faire...

— Je te dis de parler tout haut.

— Mais cela ne doit être entendu que de vous seul...

— Qu'est ce que cela me fait ? je n'écoute pas !

Jean Valjean se tourna vers lui et lui dit rapidement et très bas :

Accordez-moi trois jours ! trois jours pour aller chercher l'enfant de cette malheureuse femme ! Je payerai ce qu'il faudra. Vous m'accompagnerez si vous voulez.

Tu veux rire ! cria Javert. Ah ça ! je ne te croyais pas bête ! Tu me demandes trois jours pour t'en aller ! Tu dis que c'est pour aller chercher l'enfant de cette fille ! Ah ! ah ! c'est bon ! voilà qui est bon !

Fantine eut un tremblement.

— Mon enfant ! s'écria-t-elle, aller chercher mon enfant ! Elle n'est donc pas ici ! Ma sœur, répondez-moi, où est Cosette ? Je veux mon enfant ! Monsieur Madeleine ! monsieur le maire !

Javert frappa du pied.

Voilà l'autre, à présent ! Te tairas-tu, drôlesse ! Gredin de pays où les galériens sont magistrats et où les filles publiques sont soignées comme des comtesses ! Ah mais ! tout ça va changer ; il était temps !

Il regarda fixement Fantine et ajouta en reprenant à poignée la cravate, la chemise et le collet de Jean Valjean :

— Je te dis qu'il n'y a point de monsieur Madeleine et qu'il n'y a point de monsieur le maire. Il y a un voleur, il y a un brigand, il y a un forçat appelé Jean Valjean ! C'est lui que je tiens ! voilà ce qu'il y a !

Fantine se dressa, en sursaut, appuyée sur ses bras roides et sur ses deux mains, elle regarda Jean Valjean, elle regarda Javert, elle regarda la religieuse, elle ouvrit la bouche comme pour parler, un râle sortit du fond de sa gorge, ses dents claquèrent, elle étendit les bras avec angoisse, ouvrant convulsivement les mains, et cherchant autour d'elle comme quelqu'un qui se noie, puis elle s'affaissa subitement sur l'oreiller. Sa tête heurta le chevet du lit et vint retomber sur sa poitrine, la bouche béante, les yeux ouverts et éteints.

Elle était morte.

Jean Valjean posa sa main sur la main de Javert qui le tenait, et l'ouvrit comme il eût ouvert la main d'un enfant, puis il dit à Javert :

— Vous avez tué cette femme.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Rồi ông lại bảo Javert:

— Anh muốn gì ta biết rồi.

Javert đáp:

— Đi nào!

Trong cái giọng anh ta nói hai tiếng ấy, có vẻ giảm-giật, có vẻ nóng-nảy lạ-lùng. Không có chữ nào viết ra cho trang với tiếng nói được. Không ra tiếng người nói nữa, mà hóa ra tiếng một con thú gầm-thét vậy.

Thường anh ta đi bắt ai thì thoạt vào còn nói dâu-đuôi, còn giở trát ra cho người bị bắt xem, hôm ấy thì không lôi-thôi gì cả, Số là anh ta coi *Jean Valjean* như một thứng giặc lạ-lùng có phép tàng-hình biến-trứng, đã năm năm nay rình riết lắm rồi mà chưa khi nào tóm nổi. Vậy thì cái cuộc phụng-lệnh đi bắt hôm ấy, không phải là một việc khởi-thủy, mà anh ta chỉ là một việc chung-kết vậy. Bởi thế mà anh ta chỉ thết có hai tiếng: đi, mau!

Anh ta nói đi, mau! rồi thì đứng yên đấy chứ không tiến bước nào; chỉ chừa mắt nhìn *Jean Valjean* một cái, tự-hồ ném một cái móc sắt mà câu lấy người, theo như thói anh ta thường đối-đãi với những kẻ khốn-nạn khác bị anh ta đến bắt vậy.

Hai tháng về trước, nàng *Fantine* đã từng thấy cái mắt nhìn ấy nó vào thấu đến tận xương rồi.

Bây giờ nàng nghe thấy hai tiếng: đi mau! của *Javert* thì nàng mở mắt ra. Nhưng đã có quan thị-trưởng đó rồi, nàng còn sợ gì nữa?

Javert bấy giờ mới tiến vào giữa phòng mà thét rằng:

— Thế nào, mi có đi không?

Nàng đưa mắt nhìn quanh một lượt, thì chỉ thấy có bà *xơ* với ông thị-trưởng trong phòng với mình mà thôi. Không hay người mặt-thám mày tạo thò-bì như thế, là mày tạo với ai? Duy chỉ có mình là mày tạo được mà thôi. Nàng rụng-rời.

Nhìn nữa thì nàng nom thấy một sự vô-lý, vô-lý đến nỗi, trong những cơn sốt rét chiêm-bao gỡ là nhất, cũng chưa hề nom thấy bao giờ.

Nàng thấy tên mật-thám *Javert* khóa lấy cổ áo quan thị-trưởng; nàng lại thấy quan thị-trưởng phải cúi đầu. Nàng tưởng chừng như là một cuộc tận-thế, núi sông long-lở, nhà cửa tan-tành hết cả vậy.

Thì ra *Javert* quả nhiên đã túm lấy ngực áo *Jean Valjean*. *Fantine* kêu lên:

— Quan thị-trưởng ơi!

Jean Valjean không giằng ra, chỉ nói:

— Này, anh *Javert*. . . . .

Javert không cho nói nốt, bảo rằng:

— Gọi tao là ông thanh-tra.

Jean Valjean nói:

— Ông ơi, tôi muốn nói riêng với ông một đôi lời.

— Nói to! mi nói to lên! Ai nói gì với tao thì phải nói to!

Jean Valjean cứ sẽ giọng mà nói:

— Tôi muốn thỉnh-cầu ông một điều. . . . .

— Tao đã bảo mi nói to.

— Nhưng điều này chỉ một mình ông nghe được mà thôi.

— Tao có cần gì đâu? Tao không nghe mi mà!

Jean Valjean bèn ghé vào tận tai mà nói thầm thật nhanh rằng:

— Ông cho tôi thư ba ngày! Ba ngày để tôi đi tìm con nó về cho người đàn-bà khổ-não này! Phải mất bao nhiêu tiền tôi xin trả. Ông muốn đi kèm tôi cũng được.

— Mày nói dỡn! Ô thằng này! Tao vẫn không ngờ mày ngu đến thế! Mày xin tao thư cho mày ba ngày để mày đi! Mày nói mày đi tìm con cho con đĩ này! À! à! hay! Câu chuyện dễ nghe lắm!

Fantine nghe thấy vậy run lên rồi la rằng:

— Con ta! Đi tìm con ta! Vậy ra con ta chưa về đây! Bà *xơ* ơi, bà nói cho tôi biết, con *Cosette* đâu? Tôi cần phải gặp con tôi, ông *Madeleine* ơi! Quan thị-trưởng ơi!

Javert giậm chân mà thét rằng:

— Bây giờ lại đến lượt con kia nữa! Mày có im đi không, đồ chó chết! Ta chưa hề thấy đất nào đất sỏ mà nhiều đất này, thằng kẻ cướp đã đi đày về làm thị-trưởng; con đĩ thì dưỡng-bệnh như thể một vị bá-tước phu-nhân! Nhưng mà từ đây thì cái phong-trào này không có nữa; may vừa còn kịp.

Javert nói thế, lườm *Fantine* rồi lại nắm lấy cái dải buộc cổ, cái áo lót mình và cái hầu áo của *Jean Valjean* mà rằng:

— Tao báo cho mày biết ở đây không có ai là ông *Madeleine*, không có ai là quan thị-trưởng, chỉ có một thằng kẻ-cắp, một thằng kẻ cướp, một thằng đại-gian đã đi đày về, tên nó gọi là *Jean Valjean*! Tao nắm nó đây rồi! Bây giờ chỉ có thế mà thôi!

Fantine giật thót lấy mình mà nghiến dậy, hai tay chống xuống, mắt nhìn *Jean Valjean*, nhìn *Javert*, nhìn bà *xơ*, rồi há miệng ra định nói cái gì, nhưng chỉ nghe thấy nắc một tiếng trong cổ họng, rồi rằng đánh cầm-cập, hoảng-hốt mà giơ hai tay lên, hai bàn tay thì cầu-cấp lại, cô ý tìm quanh mình như là người đâm đuối, rồi thì mình rơi phịch xuống cái gối. Đầu nàng đập vào cái bao-lơn đầu-giường, rồi gập xuống ngực, miệng há hốc ra, hai con mắt trợn lên, hết tỉnh-thần rồi.

Thế là nàng chết.

Jean Valjean khẽ đẩy bàn tay lên trên cái bàn tay *Javert* đương khóa ngực áo mình, làm cho phải buông ra, để như thể khe giằng cái tay đứa con-nít chơi nghịch cái gì vậy, rồi nói:

— Thế là anh đã giết chết người đàn-bà này đó.

(Còn nữa)

Những bộ tiểu-thuyết, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này:

Quyển I	225 trang, bán.	0 $	50
— II	263 — .	0	45
— III	220 — .	0	38
— IV	250 — .	0	43

Ở xa phải trả thêm tiền cước,
mỗi quyển. . . . . 0 $ 20
Cả bốn quyển gửi làm một gói . . . . . 2 $ 00

Lịch-sử các quan Thú-sử, Đô-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(Tiếp theo)

Chết đời Tấn, Lưu-Bỉnh-Thọ cải bổ sang làm thứ sử Giao-châu. Khi sắp đi, Bỉnh-Thọ nhắn gửi quan Võ-lâm Hoàn-Thâm là con quan thứ sử cũ Giao-châu, Hoàn-Hoành, là người phong nhã mà lại nam học, bèn dâng sớ cử Thâm làm Trưởng sử Giao-châu, rồi sang đi sang Giao châu. Bật tính liêm khiết và ôn hòa, lại dân rất là yên mến.

Lý Tân người đời Lương, cũng văn học, người đất Cần-qui trọng. Trước Lý-Khải thay Phục-đăng-Chi làm thứ sử Giao-châu, lấy rằng nhà Lương cần người truyền tiên nhà Tề, chưa có ân sự gì, nhân hợp quân cứ ngăn, bèn lấy Lý Tân làm trưởng sử Giao-châu, đem quân sắt tổng được Lý-Khải. Trong niên niệu Thiên-giám đời Lương, chiếu cho Tân làm thứ sử Giao-châu, Tân lại hà được lòng dân Khải là bọn Nguyễn-hoàn-Lan bỏ đâu vào hòm đem về dâng Kinh-sư.

Tiêu-Tư tên tự là Thế-thái, năm đầu niên hiệu Đại-đồng đời Lương, làm thứ sử Giao-châu, tính nghiêm khắc và thâm hiểm, nhà dân đều oán ghét. Người Giao-châu Lý Bôn đấy quân vây đánh, Tư thua chạy về Quảng-châu. Vua Lương được tin báo, sai quan thái-sư Cao-châu là Tiêu-Quỳnh, quan thứ sử Tân-châu là Lư Ư Hàng đem quân sang đánh Bôn. Tiêu-Quỳnh và Lư-ư Hàng tấy rằng mới bắt đầu mùa xuân làm thường thường thịnh, khí giới đọc lắm, sợ quân sĩ chịu khổ nỗi; xin hoãn việc động binh đến mùa thu. Vua Lương không nghe, xuống cả ấn nghiêm trách bọn Quỳnh và giục tiến binh. Bọn Quỳnh đi đến Hợp-phố, quân sĩ không chịu được khí độc, mười phần chết đến sáu, bảy còn đều tan vỡ chạy về. Tiêu-Tư lại làm mở tân vu cho Quỳnh và Lư Hàng giao thông với giặc, cố ý dùng dằng không chịu tiến binh, vua Lương nổi giận bắt bọn Quỳnh phải tự tử ở Quảng-châu.

Trần-bá-Tiên tên tự là Hưng-quốc, người ở Nam-hương, học thông kinh sử, ý khí hăng hái hơn người, việc đánh bắt lại càng tinh thạo, đã chức thêm quân Quảng-châu thăng làm tư mã Giao châu, phụng chiếu vua Lương, sang với Dương phẩm đem quân sang đánh Lý-Bôn. Quân bèn đến Tây-sơn. Dương-Phiêu hợp các tướng lại để bàn mưu kế, Bá-Tiên nói: « Tướng quân vâng chiếu nhà vua đi đánh kẻ có tội, nên hăng hái kéo đi không kể gì sự chết sống, hà nên dừng dằng không tiến, làm nhật mất khí quân sĩ và để cho thế giặc ngày thịnh thêm lên », Phiêu lấy lời ấy làm phải, liền sai Bá-Tiên làm tiên phong đốc 10.000 quân đi trước. Đội tiên phong rất mạnh mẽ, đánh đâu được đấy. Bá-Tiên lấy quân công thăng làm Thái thú Cao-yên. Đó việc quân bảy quận, miền biển đều theo về mình. Gặp văn nhà Lương thống làm thứ sử Giao-châu, sau cướp nhà Lương lên ngôi hoàng-đế.

Khi Lý-Bôn dấy loạn, đánh đuổi quan tạp-sử Giao-châu Tiêu-Tư, vua Lương được tin báo, liền bổ Dương-Phiêu thay Tư, làm thứ sử Giao-châu cùng với Trần-bá-Tiên đem quân sang đánh Lý-Bôn. Quân Bôn và quân Phiêu đánh nhau ở quận Châu-diên và ở Tô-lịch, quân Bôn tan mất tứ tán chạy. Phiêu thừa thắng đuổi đến Gia-ninh, Bôn trốn vào động Khuất-Liêu, người động Khuất-Liêu lên chém Bôn rồi đem đầu nộp cho Phiêu, Phiêu lấy quân công phong tước hầu.

Niên hiệu Thái-kiến năm đầu đời nhà Trần, Anh-dương Hầu làm thứ sử Giao-châu, đề-đốc việc quân ở châu Giao và châu Quảng. Hầu coi việc 10 năm, ơn tiếng lừng lẫy khắp phương Nam, vua Cao-tôn nhà Trần có ý sợ vì ngày xưng chiếu ưu đãi vỗ trăm. Hầu được tin lấy làm lo sợ, liền cất quân làm phản.

Kỳ-Hòa người Lạc-dương, cuối niên hiệu Đại-nghiệp nhà Tùy, bổ sang làm thứ-sử Giao-châu. Hòa hết lòng vỗ yên muôn dân, chính trị khoan giản, lại chăm khuyến dân cày cấy, lộ dân vừa sợ vừa mến, trong cõi bình yên. Khi vua Đường-đế mất, Hòa chưa hề tỏ, Tiêu-Tiễn và Lâm-sĩ-Hoằng đều sai sứ đến vỗ. Hòa bèn không theo. Bởi lẽ nước Lâm-ấp và các nước láng giềng muốn cậy đến Hòa, thường sai người đem đồ cống (như trân châu và sừng tê văn vân) đến dâng, vì thế Hòa giàu có ngang với vua một nước. Tiêu-Tiễn nghe biết sự ấy, cố ý ghen và thêm, sai Ninh-trưởng-Chân đem 10.000 quân sang đánh, và xui những động ở Giao-châu làm loạn. Hòa nghe tin sợ lắm, muốn sai hàng; quan tư-pháp là Cao-sĩ Liên nói rằng: « Quan thứ sử ở đây đã ấn, ơn đức thấm vào lòng người ta đã sâu, quyết là không ai nỡ làm phản. Quân Ninh-trưởng-Chân tuy phiền, nhưng ở xa đến mệt nhọc, lương thảo lại ít, không đủ cho quân ăn, có thể nào ở đây được lâu. Ở trong thành ta sẽ quân tuy ít, nhưng dựa mạnh mà, tương thực của ta lại nhiều, sợ gì phải chịu khuất phục người ta ». Hòa nghe lời, sai Sĩ-Lâm làm hàng quân Tư-mã đem quân đến đánh Trương-Châu, Trưởng-Châu thua chạy. Khi nhà Tùy mất Hòa, sai người về cống nhà Đường, vua Đường bằng lòng lắm, liền xuống chiếu cho Hòa làm Giao-châu tổng-quản phong tước Hầu.

(Còn nữa)

X. dịch thuật

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

(Tiếp theo)

32. Tử viết: Hiền tai Hồi dã! nhất đan tự, nhất biều ẩm, tại lậu hạng, nhân bất kham kỳ ưu. Hồi già bất cải kỳ lạc, hiền tai Hồi dã!

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: rất hiền vậy thầy ông Hồi ơi! một giỏ cơm, một bầu nước, ở nhà hẹp, trên vùng như thế, nếu người khác ở vào cảnh ấy thì lấy làm khổ não, mà thầy thì không thế, vẫn coi như không, không lấy sự khốn cùng mà đổi cái vui vẻ ở trong lòng mình, rất hiền vậy thay ông Hồi vậy.

Lời dịch

Rất hiền đó có ông Hồi!
Giỏ cơm bầu nước hẹp hòi nhà
[danh,
Người ta tình quẫn lo quanh,
Ông Hồi chẳng đổi lòng mình
[vẫn vui,
Rất hiền đó có ông Hồi!

33. Tử viết: Thùy năng xuất bất do hộ, hà mạc do tư đạo dã.

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: việc có đạo cũng như nhà có cửa, ta thấy cho người trong thiên hạ ai đi ra cũng phải nại qua cửa mà sao chẳng nại đạo lý vậy.

Lời dịch

Trăm nghìn người bước chân ra,
Ai ai cũng phải nại qua cửa ngoài,
Cớ sao đạo nghĩa của giời,
Không ngăn không cấm chẳng người nào noi.

34. Tử viết: Quân tử hồ học vi chi, vưu chi dã tử, đãi khí dĩ phất bại hĩ phủ.

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: người quân-tử học lấy cầu đạo, của học rộng thì-thu học-nghệ chi vân cũng phải nhờ thời thích mà thường lễ phép như thế thì con đường học tập mới khỏi sai nhầm được.

Lời dịch

Học hành rộng rãi đã đành,
Biết đem lễ phép buộc mình vào
[trong,
Cho hay đạo lý vô cùng,
Dụng công như thế mới không
[sai nhầm.

35. Phù nhân giả lự dục lập nhi lập nhân; lự dục đạt nhi đạt nhân.

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: kẻ nhân lý, trong lòng thuần những thiện-lý, mà không có nhân dục, làm đến tự với người ta cũng không có khác gì. Nên muốn mình được thành lập, cũng giúp cho người ta thành lập như mình; lại muốn mình được thông-đạt, cũng giúp cho người ta được thông-đạt như mình.

Lời dịch

Muốn mình thành-lập ở đời,
Cũng nên thành-đạt cho người bằng ta,
Muốn mình tiến-đạt vinh hoa,
Cũng nên tiến-đạt người ta như mình.

36. Tử viết: Phàm hải hà năng thiện đãi, tuy chấp tiên nhi vi chi, diệc hữu thời phất cập. Công ngộ sở hiếu.

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: sự giàu có nếu mà có thể cầu được thì dù việc cầm roi ngựa là việc rất hèn ta cũng làm; nếu biết sự giàu nghèo có mệnh mà không cầu được, thì tự mình nên vui điều nghĩa lý của mình mà yên theo phận mình là hơn.

Lời dịch

Sự giàu cầu được đi mà,
Việc cầm roi ngựa nào ta quản gì;
Vì chăng cầu chẳng được chi,
Lòng ta nghĩa lý thôi thì ta vui.

37. Tử viết: Phạn sơ tự, ẩm thủy, khúc quăng nhi chẩm chi, lạc diệc tại kỳ trung hĩ; bất nghĩa nhi phú thả quý, ư ngã như phù vân.

Thích nghĩa. — Đức Thánh nói rằng: ăn cơm gạo xay, uống nước lã, gối đầu tay mà nằm, người khổ não thế là cùng, nhưng trong lòng ta đã có chân-lạc vẫn vui. Kia như đời, nhiều người làm điều bất nghĩa mà được giàu sang, thì ta coi cũng tựa như đám mây nổi chẳng một lần mà tới đi.

Lời dịch

Cơm rau, nước lã, nằm khoèo,
Mùi đời tuy dắng nhạt mà vui;
Giàu sang chẳng được hẳn hoi,
Đám mây trôi nổi ta coi khác nào

(Còn nữa)

Hải nam, Đoàn-như-Khuê.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều — Tại sở Lục-lộ Hải-dương ở Haiduong sẽ đấu giá lần cái nhà thương lấy cho tỉnh Hải-dương.

Việc làm ước-đoán giá là 9.272 $ 06;
Kỳ quỹ tạm 150.00.

Ngày 13 septembre hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Haiduong sẽ đấu giá làm một cái nhà ăn và một cái nhà làm tại trường Nam Sư-phạm Hanoi.

Giá tiền định là: 16.317 $ 19
Kỳ quỹ tạm: 270,00

Cũng ngày ấy hồi 16 giờ 15. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một kho bạc cho tỉnh Nam-định.

Giá tiền định là: 22.649 $ 70
Kỳ quỹ tạm: 375,00

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sở và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đạo Bến-xa phía Bắc, ở Bắc-ninh gọi lĩnh trưng cho các đạo hỏa-xa phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trung mượn ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn nghìn kilos (74.000 k.) dầu để lau trục bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66.000 k.) dầu để lau các toa máy.

Các giấy má về việc lĩnh trưng này đã tại phòng giấy ông ký-sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord aux Gares Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Bắc-ninh (Service Maritime du Tonkin) tại Haiphong.

BẢN ĐẤU GIÁ

Ngày 7 septembre 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa Đốc-lý Hà-nội sẽ bán đấu giá riêng từng lô một: Cả thảy bán 3 lô đất làm nhà điện-tinh chừng 1000 *mètres carrés* tại Hà-nội, ở giáp đường Brière de l'Isle, đường Giovanelli, đường Cột-cờ, đường Carreot và phố Lò-gạch (Rue de la Brique cru) là những lô số 92, 93, 94, 95, 96, 97.

Đặt giá mỗi thước vuông là một đồng năm hào.

Các điều-lệ về việc bán đấu đó tại sở Văn-tự số 59 phố hàng Trống, tại phòng thư-ký tòa Đốc-lý và tại sở Công-sản số 9 phố Balny Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La camaraderie

Dans le petit monde des écoles, il y a un esprit public qui se compose par moitié d'honnêteté native et de tradition constante. Le collège est une sorte de conservatoire grâce auquel l'esprit de la justice absolue, le sentiment de l'égalité, l'instinct de la solidarité et la pratique de la loyauté ne périront jamais en France. C'est au collège seulement que celui qui a le mieux fait son devoir est sûr d'avoir la meilleure place, et personne ne se soucieait de l'obtenir autrement. C'est au collège que tous les Français sont égaux devant la loi ; il n'en va pas toujours ainsi dans le monde. C'est au collège qu'une absurde et touchante fraternité entraîne quelquefois les bons élèves à faire cause commune avec les autres. C'est au collège, enfin, et pas ailleurs, que les coupables se font un point d'honneur de s'accuser eux mêmes plutôt que de laisser punir un innocent.

Dans ce milieu, d'une salubrité vraiment rare, ni la fortune, ni les relations ne comptent pour rien. On n'y connaît ni les protections ni les influences ; l'émulation y est toujours en éveil, mais une émulation honnête et qui ne sort jamais du droit chemin. Non certes que les écoliers soient tous de petits saints : si je vous le disais, je perdrais votre confiance.

Mais ils se rectifient les uns des autres, et ils ne pardonnent jamais une faute contre l'honneur. Voilà comment la camaraderie devient une longue épreuve qui nous permet de nous apprécier les uns les autres, de nous améliorer au besoin par un contrôle réciproque et de choisir nos amis pour la vie. Vous le savez, les vieux amis sont meilleurs et plus solides que les neufs, et la grande fabrique des vieux amis, c'est le collège.

La camaraderie, mes chers enfants, n'est pas une affaire comme Scribe l'a démontré, sans le croire, dans une de ses comédies les plus plaisantes. Cet homme d'esprit a été toute sa vie le modèle des camarades, et Sainte-Barbe s'en souvient. Ce n'est pas tout que de perser avec plaisir aux compagnons de notre enfance ; il faut analyser un sentiment obscur et organiser quelque peu notre fraternité instinctive. L'école est une petite patrie dans la grande ; une patrie moins large assurément, mais plus intime. Nous ne lui devons pas notre sang comme à celle qui nous a donné la vie ; mais nous lui devons autre chose. Une sorte de parenté intellectuelle et morale nous unit à tous ceux qui se sont assis sur nos bancs, soit avec nous, soit même avant ou après nous. Nous devons quelque déférence à nos aînés du collège, quelque protection à nos cadets, quelque assistance à tous ceux des nôtres qui ont éprouvé la rigueur du sort. On ne songeait guère à tout cela, j'en conviens, quand on avait votre âge. Mais nous y pensons depuis, et il n'est pas mauvais que vous profitiez un peu de notre expérience.

Edmond About.

Tình bạn học

Trong đám nhân-quần nhỏ ở chốn học-đường, nào vì lòng tử-tế tự-nhiên, nào vì thói di-truyền vững bền đã sản có một cái tinh-thần công-chúng. Như bên Pháp, nhờ chốn học đường là nơi công-trường, mà cái tâm lý công-minh, cái tình tình bình-đẳng, cái tính-chất kiên-cố, cái thói là chân chính không bao giờ tiêu tán được. Ấy chỉ có ở học-đường là người nào làm hết nghĩa-vụ chẳng là được hơn người, mà cũng không ai sợ ý dùng cách khau đề mong hơn người nữa. Ấy ở học-đường mà tất cả các người Pháp đều được bình-đẳng đối với pháp luật, nhưng không phải đâu đâu cũng thế. Ấy ở học-đường mà tấm lòng bác-ái về nghĩa lý nhưng rất sâm động, đối khi khuốn bọn học-trò tốt cũng vào hùa với bọn học-trò xấu. Ấy là ở học-đường và chỉ có ở đấy thôi mà tội nhân đã tự mình ra thú chứ không để cho kẻ vô tan bị phạt oan.

Ở cái hoàn-cảnh, không-khí tốt-lành lạ-lùng ấy, giáo có hay thế lực cũng không quan-hệ gì cả. Không ai ỷ thế cậy quyền; lắm nào cũng sẵn lòng đua ganh, nhưng đua ganh một cách chân chính, thấy cạnh, bao giờ cũng noi đường chính đáng. Tôi không bảo nhân-vật ở chốn học-đường là các bậc hiền thánh thần đâu, nếu tạ nói thế, e lắng hóa làm cho anh em mất tin đi mà. Nhưng họ cũng tạ bổ được cho nhau và không bao giờ họ có thể tạo cho một đứa lỗi phạm đến danh giá. Đấy tinh bè bạn thành ra một cuộc khảo-nghiệm khó-khăn, khiến ta quan sát lẫn nhau, kiểm-soát cho nhau mà khuyến-khích nhau lợi-dụng nhi-hàn, trạch-hiền nhi-giao. Anh em phải biết cổ-hữu bao giờ cũng quí giá và thâm giao hơn tân hữu, mà nơi đào tạo cổ-hữu là chốn học-đường vậy.

Này hỡi anh em, tình bè bạn không phải là một việc thường Scribe tiên-sinh đã không tin, nhưng trong một tấn kịch buồn cười cũng đã diễn ra việc ấy. Tiên sinh suốt đời là cái gương tốt về chứng bạn, đến nay trường Sainte Barbe vẫn còn kỷ-niệm. Vui lòng mà nhớ đến những bạn trong tiu thiếu-niên cùng đã, phải phân-tích cho ra cái tính-thần mơ-hồ và chính-đính tâm lòng thân-ái tự-nhiên sẵn ta. Học-đường cũng là một xứ sở nhỏ trong cảo xứ sở lớn. Tuy phạm vi có hẹp rộng, nhưng cảm-tình nó lại to. Chúng ta không phải nợ giọt máu đào như đối với xứ sở sinh ra chúng ta, nhưng ta nợ một cách khác. Một cái dây liên-lạc tri-thức và đạo-đức, liên đời những người đồng học với ta, hoặc hiện-thời, hoặc quá-khứ, hoặc tương lai. Ta phải tôn-kính người trên, bình vực kẻ dưới, tế-độ người sa phân long-dong. Tôi công nhận rằng, đương thiếu-niên nou anh em, người đi là quan tâm đến tuổi. Nương tử đấy trở đi ta mới ngẫu đến, thiết nghĩ anh em chớ cho lời ta là phiếm vậy.

Quang-châu. Ngô-quang-Thấu.

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tân)

(Tiếp theo)

TIẾT THỨ V

Bàn về công-đức

Cái khuyết-điểm to nhất của quốc dân ta ngày nay là công-đức. Công-đức là thế nào? Nhân-quần sở-dĩ thành đàn, quốc-gia sở-dĩ thành nước, đều nhờ có công-đức mới có thể thành-lập được vậy. Người ta là một giống động-vật khéo biết hợp-quần, nếu người ta mà không biết hợp-quần thì còn hơn gì giống cầm thú. Nhưng không phải chỉ bàn phiếm nói hầu mấy câu hợp-quần! hợp quần! mà đã thành công được đâu, tất phải có một vật gì quản-chế và liên-lạc, rồi sau mới thực-hành được sự hợp-quần. Vật ấy tức gọi là công-đức.

Cái bản-thể về đạo-đức nguyên vẫn là một mà thôi, chỉ vì sự phát biểu ra bên ngoài mà mới phân-biệt có cái tên công đức và tư-đức vậy. Một người tự sửa sang thân mình thì gọi là tư-đức; một người cùng sửa mình theo phép chung thì gọi là công-đức, hai điều ấy, người ta sinh ở đời đều không có thể thiếu một điều được. Không có tư-đức thì không lấy gì mà tự-lập, bởi vì hợp vô-lượng-số những người tư-thân tự-hiếu, liêm-cần lương-nguyện, cũng không sao thành được quốc-gia.

Cái nền đạo-đức của Trung-quốc ta từ xưa không phải là không sớm phát-đạt, tuy vậy cái thiên về tư-đức mà công-đức thì bỏ thiếu. Nay hãy xem như các sách *Luận-ngữ* và *Mạnh-tử* chính là cái mỏ gỗ để dạy đạo-đức của quốc-dân ta tự đó mà ra. Nhưng trong mười phần thì chín phần dạy về tư-đức, mà công-đức không được một phần. Thí-dụ như *Cao đao mô* nói về *cửu-đức*; *Hồng-phạm* nói về *tam-đức*; *Luận-ngữ* nói *ôn lương cung-kiệm-nhượng*, nói *khắc-kỷ phục-lễ* nói *trung tín đốc kính*, nói *quả vưu quả hối*, *cương nghị mộc nột*, nói *tri chỉ thân độc*, nói *giới khí cầu khiếm*; *Trung-dung* nói *hiếu học lực hành tri-si*, nói *giới thận khẩn-cụ* và nói *tri khắc*; *Mạnh-tử* nói *tồn-tâm dưỡng tính*, nói *phản thân cường thứ*, Phàm những điều nào quan-hệ về tư-đức, phải huy chẳng tiếu tỷ gì. Muốn đường thành cái tư-cách về tư-nhân, có lẽ như thế cũng là đủ, nhưng chỉ có cái tư-cách về tư-nhân ấy, đã có thể gọi là hoàn-toàn nhân-cách được chưa? quyết chưa có thể được!

Nay hãy thử lấy cái cục luân lý của Trung-quốc mà so-sánh với cái tân luân-lý của Thái-tây. Cục luân-lý chia làm 5 loại: rằng *quân thần*, rằng *phụ tử*, rằng *huynh-đệ*, rằng *phu phụ* rằng *bằng-hữu*; Tân luân lý chia làm ba loại: rằng *gia tộc luân-lý*, rằng *xã-hội luân-lý*, rằng *quốc-gia luân-lý* Cục luân-lý trọng về những việc một tư-nhân đối với một tư-nhân, tân luân-lý trọng về những việc một tư-nhân đối với một đoàn-thể.

Ôi! Một tư-nhân tự xử với thân mình, cùng một tư-nhân đối với một tư-nhân khác, tất sao cũng rằng phải có đạo-đức, điều ấy không đợi phải bàn, nhưng đạo đức chỉ là một bộ-phận mà thôi, chứ không phải cả toàn-thể. Toàn-thể thì tất phải hợp cả công tư mới được. Tư-đức và công-đức, hai điều ấy cũng tôn mà không trái nhau, chỉ vì tế đi-xướng đi có lòng thiên, cho nên đến sau hoặc có khi sinh tệ, nhân *Vị sinh-mẫu đàm chủ Khổng-tử là ninh, Công-tôn-sửu đàm ngộ Mạnh-tử* là hiếu-biện. Những phường ngoại đạo thiên-học không biết công-đức thì chẳng cần phải nói, nhưng dẫn các bậc đại-thánh đại-triết, cũng thường tương không khỏi. Nay ta không muốn tìm bới những các câu vật cầu cổ-nhân bừa-vụ nhi phát, mà đem chỉ trích làm chi, nhưng nói tóm lại thì Trung quốc ta mấy nghìn năm nay chỉ lấy cái chế-ngữ ta thiếu thân quả quá làm trung-tâm điểm của sự đứa dụ. Cái phạm vi ấy đã càng ngày càng nhỏ hẹp thì động thấy ai ngăn luận hành sự ra ngoài cái phạm vi ấy, muốn vì sự công lợi công ích của nhân quần quốc gia mà gia công gắng sức thì bọn khác-si tiện-nho kia đã viện cái ngữ ta hẹp hỏi của câu « *Bất tại kỳ vị, bất mưu kỳ chính* » (1) để mà chê cười, để mà bài bác. Sự sai lầm ngày một lưu truyền, lấy trái làm phải, đến nỗi quốc dân không còn biết công đức là cái gì.

(*Còn nữa*). M.

(1) Nghĩa là không phải địa-vị mình thì không nên bàn đến.

VĂN - UYỂN

Không tiền

Lâu nay tứ vắng chịu năm mèo,
Bè cả khôn ngoan bỏi tội nghèo.
Văn chẳng tứ hay, đàn lại tệ,
Chè không hương vị, rượu sường pheo
Họ hàng thấm hỏi đâu đâu cả?
Bè bạn trông chừng vắng vẳng teo.
Thấy bọ tôn nhau quay với sự,
Nghĩ mình thua kém chả phường theo.

Có tiền

Có tiền nhiều cậu chí làng-nhàng,
Bỏ việc mẹ cho lắm cái xằng.
Tiệc thuốc, buồng sâm, nơi bục chỗ,
Nhà trò, sòng bạc, chỗ buôn sang.
Hoàng-nê, hảo-quỷ khi tiền cũng,
Bạc kẻ, tiền cần lúc túng vẳng.
Thế-sự thăng trầm ngao-ngán nhỉ?
Hết xu ông lại xuống ngay thằng.

Lâm tiền

Lắm tiền cũng chẳng sướng gì đâu,
Bẻ buộc quanh năm lại bởi giàu.
Cửa ngõ đêm ngày ghé đứa lẻa,
Hòm rương khuya sớm sợ quân hầu,
Họ-hàng chỉ khiến đường vay mượn,
Bè bạn thêm lo nỗi thiếu-nông.
Dẫu sống trăm năm đời chẳng biết,
Ít tiền thôi lại chẳng nên sầu.

Khắc tiến, Dương-tự-Hường.

Cô đầu già

Mấy độ lầu hồng tiếng tỏ nga,
Xuân-xanh thấm-thoắt hóa xuân già.
Mày mưa rèng rã phai màu phấn,
Ong bướm ê-chề nhạt nét hoa.
Sáu khắc buồng loan hơi giá lạnh,
Năm canh gối phượng bóng trăng tà.
Ngày xuân vui nhỉ vui là thế,
Cái giận Đông-hoàng để bóng qua.

Trăng dưới nước

Ai cầm dao sẻ ngọn đèn đây,
Nửa để trong trời nửa đáy sông!
Nguyệt-lí soi gương hình bóng đợi,
Long-vương bày yến ngọc cầu giong.
Gió lay mặt ngọc nghìn tia trắng,
Sóng lặng lòng châu một điểm không.
Thanh cảnh gì hơn thanh cảnh ấy,
Khiến người buồng lái ngẫu nghê trở.

Minh-Phương.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI ĐỒNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp cái bọn đọc báo, cần mua-bán đắt-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ hèn.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 1, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ cam ở lời rao nốt, để chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

● Giá 0 p. 20 mỗi dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì cứ gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán sẽ tính rồi để một nơi tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà điêm, ngót 500 thước vuông muốn bán; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiến; số 9 phố Neyret, *Hanoi*. 5.743

Muốn bán một cái nhà số 85, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Muốn bán một miếng đất linh 6.500 thước vuông ở ngay cửa sổ Thuốc-lá Yên-phụ, đứng sau trông ra hồ Chúc-bạch. Ai muốn mua cả hay từng khu một. Xin viết thư hỏi tại sở Công-ty Thuốc-lá, Hanoi. 5.858

Đền-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriété rurales)

Muốn bán cái trại 58.000m2 ở cạnh chợ Hà đông, trong có nhà bằng gỗ, đèn, quạt sẵn, cây cối nhiều, ai mua hỏi tại M. Đang-Thu, 37, phố hàng Điếu, Hanoi. 5.851

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buôi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Cho thuê một cái nhà lớn ở phố Carreau, nº 50. Hỏi tại số 12, Rue Lamblot. 5.860

Đồ-đạc
(Mobilier)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp. (6 tủ 2 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450 $ 00 nay xin tính rẻ hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một phó tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một phó. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua:
(On achète :)

Muốn mua đồ xử cũ, các hạng. Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.753

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đáng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua: tử gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách-vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Tìm người làm
(Offres d'emplois)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.755

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc son
(Mise sur dans, không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà,

Tôi có một đứa con giai lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tìm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đầy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 3 Août 1926. Khi chúng lạc đầu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-tròn, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phi-tổn.

Nay kính tạ
Võ-đình-Tuân
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.843

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cắp tóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt-lưng da, về trợ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dây-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng : « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất, rồi mà khi ấy nhà chủ trọ có cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đằng bãi dâu bờ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm, nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ cháu quá giờ, giại giột gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn báo cho tôi được biết tiền phi-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Tos
Buôn bán ở Vĩnh-yên
5849

Lật vật
(Divers)

Bí đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng đặt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hông-Kông » rất giữ lợn.

Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Bệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lao-Kay) đã hơn năm năm nay không có tin tức gì về. vậy xin các ông các bà biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, sẽn tiền Timbre dán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhớn và Mạo con
5.838

Tôi tên là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-định, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý bào làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên vợ tôi tên là : Vũ-thị-Lạc, 68 tuổi, đầu trọc, tóc hoa mơ, chột một mắt về bên tay phải, có gắp một cái răng hàm trên :

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 28 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đi như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phi tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi sin cảm ơn tạ sở cũng về bội tiền tôn phi.

5.844

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Sitting Bảo-đại, Sitting Phố-vị, Sitting Bạch-mai)
Chính sở tại Hanoi, 55, Phố hàng Bông
Điện thoại số 139

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng cả cây tre 7 tấc trở lên đã làm cột nhà.
GỖNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng cưa Bạch-mai, Yên-viên, sẵn có.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảm ngài mua báo khi có việc gì viết thư cần hỏi bản-quán, thì nhớ biên rõ tên họ ở từ giấy gửi mua, hoặc là gửi cho bản quán cái giấy cuốn báo, để cho người làm đã tiện biên. Kẻo nếu ngài thường hay ký tên không rõ, hoặc thiếu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai là ai mà trả lời.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . $ 1 50
— 2 — 0 45
— 3-4 — 0 85
— 5-6 — 0 45
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển 0 20
— 6 quyển gửi lưu một 0 40

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy mỉ-zoe,
15 chân-kính
Mặt sứ kim
có phát dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM.
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Furan **DỊP ÍT CÓ** **Pervenche**

BÁN HẠ GIÁ TỪ NGÀY 25 ĐẾN NGÀY 31 AOUT. CHỈ CÓ 7 NGÀY THÔI

Lò-so trục xe kéo (pousse-pousse) tay Ang-lê	Một đôi :	6 $ 20	Vải làm mui xe giống như da thực, hiệu Pégamold, mui đen, vàng hay nâu, không gẫy được, rất chắc-chắn, tốt thượng hạng.	Một thước :	1 $ 90
Lò-so trục xe kéo (pousse-pousse) tay cuộn tròn.	Một đôi :	3 | 50	Moyeux xe-đạp mạ kền tốt thượng hạng, hiệu « SAF ».	Một đôi :	1 . 20
Tay-hoa xe kéo 18 với écrous	Một trăm :	1 | 65	Xích hiệu « FURAN ».	Một cái :	0 . 70
Trục xe kéo	Một cái :	7 . 50	Tay-hoa xe-đạp với écrous	Một trăm :	6 . 80
Bánh cao-su MICHELIN (enveloppes 900×60 và chambres)	Một cái :	1 . 10	Bàn đạp răng cưa hiệu « SAF »	Một đôi :	0 . 65
Yên xe-đạp hạng thường			Rô-lip (roues-libres) hiệu « SAF ».	Một cái :	0 . 80
Vải « Plastinie » không thấm nước, mùi xám, bề rộng 1 m 40 để làm mui xe kéo, tốt thượng hạng.	Một thước :	1 . 60	Carter bằng tôn sơn đen	Một cái :	4 . 50
Vải cao-su để làm mui xe kéo, rộng 1 m 30, mùi đen, hạng thật dày	Một thước :	1 . 80	Tay-lái (guidon) demi-baissé lối xe thi	Một cái :	0 . 65
			Tay-lái (guidon) kiểu « TRIALS ».	Một cái :	0 . 80

Hàng gửi theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement)
Gửi thư đến cho M. DEBIOLLE, 59, Avenue du Grand Bouddha, Hanoi
GIÂY NÓI SỐ 520
3057

VỆ-SINH-BÁO
Direction : 39 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 93

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *một mớ một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy chi nay mai là HẾT SỐ **báo biếu không** và Báo-quản không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Nay lâu số mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *hiên tên và chỉ ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *để lọ tên lính* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tịnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

VỆ SINH BÁO
3002

Cải-lương Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Tối thứ ba 31 Août và Thứ tư 1er Septembre
diễn
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương
Diễn lần thứ nhất
Y-phục lối Tàu trông rất ngoạn-mục. câu hát câu nói tập Kiều nghe rõ như rót vào tai. Vui trò, đẹp cảnh, sướng tai, lạ mắt. Nhất là cảnh Đạm-Tiên biến hiện hai lúc ở mả và báo mộng) khác nhau, trông tuật thần tình!!
Bán vé từ 2 giờ chiều ngày 31 và 1er.
Chương-trình : đúng 8 giờ mở màn.
Hoạt-tượng Kiều (hồi thứ 1)
Giáo-đầu — Hát chúc — Diễn kịch

Tối thứ bảy 28 Août
TRẬN CƯỜI
« KHÔN CÓ GIỐNG »
Trận cười này rất có lý thú và bổ ích cho gia-đình giáo-dục.

Tối chủ nhật 29 Août
diễn
PHẠN-TRẦN
Tích chèo cổ rất hay, có sửa đổi lại cách ra tro trông rất nghiêm trang. Vui trò và hay nhất cảnh đầu, lúc hai họ làm lễ giao trâm quạt.

Tối thứ hai 30 Août
diễn
TRUNG HIẾU HOÀN TOÀN
Tích này vừa buồn cười mà lại có nghĩa lý.

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy nước và tiêu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền : 1 $ 30

Pommade Ribal
Làm cho dỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, mẻ các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền : 0 $ 80
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
1809

Chè mới đã đến
Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên-tâm và ô-long mới như sau này :
Chè Kim thái liên tâm ô-long
» *Kông-thái* »
» *Tam-ngoạn* »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hỉ* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »
Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bản đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thức chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.
KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnais Hanoi.
3055

PHÚ-THỌ

Các đốc trường viếng cụ Tùng-sơn. — Cụ Tùng-sơn Phạm-huy-Hổ ở Cao-da là một vị lão thành thạo vọng, được tin cụ tạ thế, ai nấy đều tỏ lòng mến tiếc, nên ngày cất đám sự, các đốc trường của các thân bằng số bên và các sĩ phu đem đến kính viếng rất nhiều. Song *tiếc vì trong khi cất đám lại gặp phải trời mưa to, nên các đốc trường phần nhiều bị ướt hong cả, khó đọc lắm, bởi vậy bản quán chưa kịp đăng báo, song chắc rằng tang-gia đã sao-lục được cả. Bản báo mới nhờ được mấy tân sau này, vậy xin lục đăng lên báo chương để độc giả đăng lãm.*

Các cụ Đông-các Vũ-quang-Nhạ :
Lục-giã qui nhàn, tôn tửu bạch đầu qua-cải thoại ;
Danh-sơn bất hủ, nhất đăng hoàng quyền vũ phong thu.

Của quan Phạm-văn-Thụ, Hộ bộ thượng-thư, trí-sĩ :
Vị khởi nhi hành, tiên thả tọa nhi ngôn, lý hạng thái ca-rao, tăng kỳ khổ tâm oanh cổ-quốc ;
Cư kim chi thế, dục tồn cổ chi đạo, giang hà luân mạt-vận, bất thăng lão lệ sái tân-đình.

Của quan tổng-đốc Đặng-trần-Vĩ :
Trúc-thụ mịch tiền-du, hoàng-cúc viên lâm tồn cựu-ẩn ;
Hùng-đồ kế thắng-tích, danh-sơn sự nghiệp hữu di-biên.

Của quan tổng đốc Lê-trung-Ngọc và quan tuần Ng-tấn-Cảnh :
Qui-vu đế-hương.

Của quan Hiệp-tá tri-sĩ Cao-xuân-Tiếu và quan tham-tá cơ-mật Cao-xuân-Xang :
Xử thế phương tri thành đại-mộng ;
Độc thư không tự ức danh-sơn.

Của bà cụ ấn Tường :
Thờ cũng như anh, tình trước nghĩa sau, đi lại thăm nom dượng hợp mặt;
Nghĩ mình phận gái, điều hơn lẽ thiệt, nỗi niềm than thở biết cùng ai.

Của quan tuần quan ấn và thương-tá bản tỉnh :
Độc thư dưỡng đắc tân tư-tưởng,
Tư hiền do truyền cựu thế gia.

Của ông Phạm-Quỳnh và đồng nhân báo-quán Nam-phong
Lộ bạch hà thương hoài đại nhã,
Tân thanh Lộ hích tổng cao-thu,

Của ông Lê-văn-Phúc chủ Đông-kinh ấn-quán và ông Lê-Tổ chủ bút báo Khai-hóa :
Tiên-sinh bất phụ danh gia hậu.
Học giới phương ân cố lão hoài.

Của quan tuần-phủ Lê-Nhiếp :
Thời trị thiếu-niên vô cố-lão,
Gia truyền túc học hữu tân-văn.

Của quan ấn-sát Phạm-bá-Rong :
Thiện nhân một thế danh trường tại,
Tu sĩ qui không khí bất mà.

Của hai tờ phiên niết bản-tỉnh :
Tri tử trí sinh, Phạm-lão quả chân tham lý-học ;
Đắc danh đắc thọ, Ma-thành tá vấn kỷ hoàn-nhân.

Của ông Nguyễn-văn-Vĩnh bản-quán chủ-nhiệm
Hàm như Á-Au suy thạc-học,
Tiêu-diêu Thao Tản tích tư-nhân.

Của ông Nguyễn-văn Luận bản-báo quản-lý và ông Nguyễn-văn-Nghị tri huyện Gia-khánh
Văn-chương tài-tử tư gia học,
Tân cựu giao thời thiều triết nhân.

Của đồng-nhân báo-quán Trung-bắc
Thượng hữu điển-hình lưu hậu tiến,
Tăng-ư thư-báo kiến tiên-sinh.

Của ông Tổng hữu-Thúy và Tổng-khắc-Hán :
Thất đật ngọa long cao, ngọc-thụ chi lan ngu lão-phốc ;
Nhất triều thừa bạc khứ, danh-sơn bút mặc tại nhân-gian.

Của ông nghị-viên, Ngạc-văn-Đông
Nhẹ gót tiên ông vừa cõi hạc,
Thương lòng hiếu-tử luống trông mây.

Của sở cảnh-sát bản tỉnh :
Đại-lão nhất hoàn-nhân, thiên cổ tỉnh danh lưu hãn-uyên ;
Ngũ công vi hiếu-tử, đa niên Trung-Bắc biểu cao-môn.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triền sông Hồng-hà

	27 Août hồi 8 giờ	28 giờ	29 Août hồi 8 giờ
Lao-kay	77.64	77.59	77.49
Yên-bày	29.21	29.01	29.35
Việt-trì	13.05	12.85	12.74
Hanoi	8.09	7.88	7.77
Vạn-yên	7.05	7.85	6.70
Hòn-bình	6.13	6.05	6.00
Tuyên-quang	4.20	3.95	4.25
Phú-đoan	20.28	20.13	19.95
Phú Yên-bình	1.50	1.20	1.20

Triền sông Thái-bình

	27 Août hồi 6 giờ	28 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	19.91	20.25
Lục-nam	4.25	3.95
Phả-lại thượng	5.78	5.22
Cấp-sâu	5.25	4.97
Phả lại	4.29	4.11

Hoàng-Quang-Thiện 進
BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

Giường Hồng-Kông bằng sắt và bằng đồng. Kiểu mới thực nhã và thực bền. Màn mang-cầu. Chăn, nệm, gối nhồi bông gạo và cỏ Algérie. Các đồ dùng trong phòng ngủ : gương soi, chậu, ván vân . . .
Sơn lại giường. Chữa lò-xo giường. Lò-xo, ruột-gà để làm đệm auto, ghế, đệm xe.
Xin gửi thơ lấy tờ khai-giá có các kiểu giường tại hiệu :
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
7, Rue du Chanvre, Hanoi
3.058

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển . . . . 0 $ 80
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông **Bùi-xuân-Thành**
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

新民書館
TÂN-DÂN THƯ-QUÁN MỚI XUẤT-BẢN
RÉSUMÉS
DE
LEÇONS DE CHOSES
COURS MOYEN
Certificat d'Études
PAR
ĐỖ-HUY-ĐAN
Chaque volume : 0 $ 25

VŨ-ĐÌNH-LONG
soạn
300 Bài Tính-Đố
Giá bán : 0 $ 30

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN
Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho : Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hạo, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :
Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.
Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.
Giây nói số 341.
P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã được duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả
3054

SÂN-NHIÊN-ĐÀI
Tối thứ bảy 28 Août
ĂN TRỘM THÀNH PHẬT
Tiếng răng cường-đạo tả gian.
Tấm lòng nhân đức chỉ mang giúp người.
Phong-trần trải khắp mọi nơi.
Không tu mà được lên ngôi tòa sen.
Tối chủ-nhật 29 Août 1926
TAM MỸ TƯƠNG-TƯ
Bởi nay những sự vô tình,
Cho nên gặp trận lôi-đình tự-nhiên.
Duyên sao đưa đón vì duyên,
Ghét ai mà lại phải phiền đến ai.
3006

NHÀ BÀO-CHUỐNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urotropine
Giá 1 $ 20 một hộp

KHÁN DIP BẮC CAO
Không đâu có hàng rẻ bằng
Bản tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : Giấy gai rất đỏ khán hạn, giấy lê các thứ *Bao gạo Bọc Xanh, rọc Tim, bao cổ, bao mũi, đầu cổ cổ.* Hiện tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Bất Mấy* hiệu « EDAC ». Khiến dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ta tới 012. vậy bạn già được bao nhiêu tôi xin biếu các Quí-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu số nước cho là sự thực, *nhưng xin mua ngay, bảo cái dịp này chỉ có là cái buổi mà những mặt hàng trên này phải hạn.* Kính cáo
ĐỨC-LONG, 92, Rue des Pavillons-Noirs
Hanoi số 92, Rue Rang Hà-Nội, Hanoi

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố Liên-trì, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)
CÓ BÁN :
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người-lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi ; — kẹo ; — rượu *Champagne* ; — nước-hoa ; — vòng-hoa, vân vân.
● Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẤY RẤT RẺ.** ●
3004

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo thích tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những bịnh lạ, làm trò-cười cho trí-óc và người có tri khôn mà không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình ki-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3007

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ sóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng to (Bắc-kỳ như thị, nuyện, Hanh, lụa, hàng, quế, sản vân. và hàng Saigon như Hanh, the, sản vân.

Nay mới có đủ các mặt, làng thêm, mang đen và nỉ mới rộng bề. Những hàng này bán buôn từng mảnh, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

3015 YU-WO-TSÉONG

Mal de Dos et Troubles Urinaires

Voici des signes importants pour reconnaitre la faiblesse des reins et voici le traitement qu'il est utile de suivre si vous éprouvez des douleurs aigües ou sourdes dans le dos.

De même si vous ressentez des troubles urinaires avec urines troubles, foncées ou qui déposent, n'hésitez pas à employer les Pilules Foster.

Bien des douleurs et des signes inquiétants ont disparu, grâce à elles, d'une façon rapide et définitive.

Elles sont excellentes contre la cystite, le catarrhe et l'inflammation de la vessie, l'incontinence, les envies fréquentes avec brûlures.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie

La boîte: 7 fr. 80 — La double-boîte: 14 fr.
Toutes Ph^ies ou t^s, H. Binac, pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e).

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RÔM-SẨY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sauRôm-sẩy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá rất rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Batie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau khắp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$50 một ống 25 cái cachets

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm xác-công cũng bán từ trên giờ xuống.

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU

BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phồi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BỔ 1$40

3001

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến nhà mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì báo rẽ cũng vào đấy, và gửi theo hai báo (0$30) bằng tem cũng được) để gửi tiền giấy quấn báo.

Lệ cải không gửi tiền thay-đổi có đủ nguyên-chỉ-báo nhất trở cũng hơn.

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RÙNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoàn toàn, hoàn viên

Tại tất cả các thuốc-tiệm Pháp trên đang một cho thuốc này.

Gửi mẫu và tiền cả cho mai-mẫu-mới

Nhà chế thuốc LAROZE, 25-27, Rue Perrière de Sèvres — PARIS.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu mai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì làm cho hao mòn nội giống của chúng ta : ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không đề phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau dần dần mỏ làm cho yếu các phủ tạng và làm cho giảm bớt cả chân huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thời-khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chứ người đã bị bệnh hao mòn này chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu mai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng còn sợ gì bệnh hao mòn nữa.

các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dày, đau da dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$10

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

3001

DÙNG "CRÉSYL" THIỆT

và sự hiệu nghiệm chắc chắng đã thử theo cách bác học, thì có một mình tên hiệu :

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỊNH OẠN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM

PHÒNG NGỪA BỊNH OẠN tinh-nghiệm thật, những ta bịnh giác-trời, thiên-thời, tê-thấp, ôn dịch thì vậy.

THIỆT HỮU ÍCH trong xứ thuộc địa, để dùng mà rửa tay nhà cửa khắt độc-địa, để tẩy trong đồng hồ, ống bàn lắt cho khỏi độ qua.

KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG mà trừ các vật thu độc, trong vỏ, muỗi máng, bỏ chết, gián mối và nhện-nhện.

Có một mình thứ dầu "CRESYL-JEYES" đặng trọn trừ hết hôi hám ma thôi.

HÃY CỨNG CỔI ĐỪNG CHỊU lấy bịnh mà trong có nhãn hiệu "CRESYL-JEYES"

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy độ.

Giá tiền 0$90 3001

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bán-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp đẽ chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) đủ các lối. Bằng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn xếp không kể chữ nhân

Nhiễu tây, . . . 3$30 - 3$00 | Lượt, . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$60

Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

Hãy thuốc-lá hiệu MÉLIA :

MARINA (Giấy đỏ).

DIAMANT (Giấy trắng).

thơm ngon — Không ráo phổi. 3007

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

ĐỒ DÙNG TRONG VỤ VÀO HỌC

VỞ HỌC TRÒ 36 trang có kẻ ngang và kẻ ô. Mỗi quyển:	0$04
VỞ HỌC TRÒ « Incroyable » 50 trang. Mỗi quyển:	0$06
COMPAS có quản bút và bút chì	0$08
BÚT CHÌ ĐEN « Le Français ». . . . Một tá :	0$36
BÚT CHÌ CÁC MÙI « Ennegé ». . Một bao 6 cái :	0$17
TỪ VỊ « Larousse ». In năm 1926.	1$90
MUSETTE bằng da 3? c/m.	0$92
NGÒI BÚT « Sergent-Major » . . . . Một hộp 100:	0$40
HỘP ĐỰNG bút có vẽ có khóa.	0$40
TÚI SÁCH bằng da, 37 × 26.	1$30
BỘ ĐỒ dùng cho học trò, túi da hoa đá, 14 cái có dao con.	2$10

3005

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót

Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI

3002

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đắng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3019

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, từ thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy mới số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ERO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ. . . . . Một litre :* **2$40**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

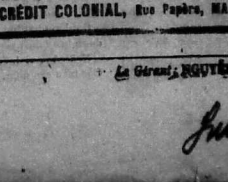
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai :* **1,25**

GOUTTES ROYAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay — Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Nếu được thì, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lần mua phải cộp ngay 20 quan và trong 11 tháng mỗi tháng đúng 20 quan theo như các điều khoản nói trong lapli (Khe vậy mỗi ngày chỉ để ra mấy xu, có thể lấm nào giảm có được).

Hợp tiền lần đầu được ngay cái số vé, chỉ mình mình có quyền xổ-hèo, mà lần rút số nào cũng được ấy, như thế chỉ đóng hết tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh nguyên số tiền. Mỗi cái vé PANAMA thì nào cũng trúng một lần, giá tiền lớn từ 500.000 quan đến một 4.000 quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách dật lãi chắc nhất và lợi nhất

Có đến 200 triệu quan được trúng số

Nên tỏ không số được trúng số gửi cho người ấy cước không tiếp tiền. vì mỗi kỳ số số trong bốn kỳ không nhau

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự nào cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papiers, MARSEILLE (France)

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Certifié l'insertion